

קידושין מ

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף מ/א

ויש לנו להתבונן, הנה אליהו זכור לטוב היה מצוי ושכיח אצל כמה צדיקים שהיו עניים ביותר, ולא מצינו שנתן להם ממון, ולמה נתן לרב כהנא ממון תיכף אף על פי שלא שאל ממנו אלא רק אמר לו הסיבה שבא לידי כך. ונראה שזה הענין מובן היטב על פי הקדמה שכתב הרב פתח עינים ז"ל, דכתוב בגלגולי הנשמות מהרמ"ע שקבל ממהר"י סרוק ז"ל, דהמטרוניתא היתה כזבי, ורב כהנא היה ניצוץ מן פנחס, וזאת רצתה להכשילו תחת אשר הרגה, ואתא אליהו זכור לטוב וקבלו בשביל השייכות דאליהו פנחס עכ"ל, והשתא בזה ממילא מובן הטעם דנטפל לתת לו דינרים, כאב הנטפל לפרנסת בנו, וכבר ידוע דגלגול ראשון נקרא אב לגלגול הבא אחריו:

2. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף מ/א

טוב לשמים ורע לבריות זהו צדיק שאינו טוב. קשא כיון דרע לבריות א"כ אינו טוב לשמים, ואדרבה השי"ת קפיד על עבירות שבין אדם לחבירו טפי מעבירות שבין אדם למקום. ונ"ל בס"ד, מ"ש רע לבריות אין הכונה שחוטא בדברים שבין אדם לחבירו, שהוא מזיק לבריות או חומס או עושק וכיוצא, אלא הכונה הוא שמלמד קטגוריית על הבריות, ואינו מלמד זכות, ולא ניחא ליה לקב"ה שהאדם ילמד חובה על ישראל, צא ולמד מענין אליהו זכור לטוב הואיל ואמר על ישראל כי עזבו בריתך [מלכים א' י"ט י', י"ד] נענש, ולכן זה המלמד חובה על ישראל אף על פי שהוא מתקנא קנאת הדת נקרא רע לבריות, אבל המלמד זכות על ישראל זה נקרא טוב לבריות

3. משך חכמה על שמות פרק יב פסוק יג

והיה הדם לכם לאות - במכילתא (פ' מח) ומה ת"ל וראיתי הדם אלא בשכר מצוה שאתם עושים אני נגלה וחס עליכם כו'. כוונתו להך דאמר בזה"ק (דף לה) על פסוק זה ובג"כ כולי"ב בין לטב בין לביש בעובדא תליא מילתא עיי"ש. וזה שאמר שאתם עושים דייקא. אך קשה לענ"ד הא מחשבה טובה מצטרפת למעשה (קידושין מ'). ואולי קודם מ"ת היה להם דין ב"נ, או כמו שפירשו קדמונים דאם עשה אז מצטרפת גם המחשבה למעשה ודו"ק. אולם מרש"י לא משמע כן בד"ה מחשבה שאין בה פרי עיי"ש, אולם הא כתיבא תמן ונאנס ולא עשה והכא בלא נאנס מיירי הזוה"ק. ועיין מעשי השם ח"ב פכ"א ודו"ק.

4. ספר בניהו בן יהוידע על קידושין דף מ/א

מחשבה העושה פירות הקב"ה מצרפה למעשה, מחשבה שאין עושה פירות אין הקב"ה מצרפה למעשה. פירש רש"י ז"ל שעושה פירות שקיים מחשבתו ועשה, אז מצרפה למעשה, שנפרעין ממנו אף על המחשבה. וקשה אם הוא קיים מחשבתו ועשה רע, פשיטא דנפרעין ממנו על המחשבה גם כן, שבאמת עונש המזיד במיתה ומלקות הכל הוא משום המחשבה, כי מצד המעשה המזיד והשווגג שוים הם, ורק ההפרש הוא, במזיד היה לו מחשבה רעה שידע שזוה אסור ועשאו, ומחמת כן נתחייב מלקות או מיתה, ובשווגג אע"ג דעשה כמו בעל המזיד אין שם מיתה ומלקות, כיון דלא היה לו מחשבה רעה. ונ"ל בס"ד הכונה, לא קאמר כאן על המחשבה שהיתה עם המעשה, אלא איירי כגון שחשב היום לעשות דבר עבירה, ולא עשה בו ביום, אלא למחר עשה, הנה זה נענש גם על יום אתמול אשר הרהר בו בעבירה ההיא, שהיה באותו היום מחשבה בלבד ולא עשה מעשה, מפני שאח"כ עשה מעשה, אבל אם חשב בזה היום לעשות עבירה, ולא עשה העבירה במעשה כלל, הן היום הן אח"כ, לא נענש על אותה המחשבה:

5. הרא"ש על מועד קטן פרק שלישי - סימן יא

ח"ו שהתיר ר' אילעאי ואפילו בסתר אלא כגון על הדרך שפירשנו הוא שאמר לעשות ואפילו דברים הללו לא התיר לו אלא כמשיא עצה טובה לעשות כך כדי להבטיח את יצרו להשלים תאוותו וכיון שיראה עצמו לבוש שחורים ועטוף שחורים משתבר יצרו וימנע ואינו עושה... ע"כ פר"ח ז"ל וליתא לדרכי אילעאי אלא אע"פ שמתגבר יצרו של אדם עליו מיבעי ליה לאותובי יצריה דקי"ל (ברכות דף לג ע"ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים:

6. ספר חדושי אגדות חלק שני עמוד קמד - מסכת קדושין

אין תחלת דינו של אדם אלא על דברי תורה. מפני שהתורה היא קרובה אל הש"י, ולכך קרוב לבא הדין מן הש"י על התורה, וכן השכר הוא קרוב לבא מן הש"י, והכל הוא בשביל כי התורה קרוב אל הש"י, ולכך שכרה וגם עונשה קודם אל הכל: